

at Mulkterne kun kunne sættes fra 2 til 25 Kr., saa at altsaa det hidtilværende elendige Presleri med de 3 Skilling som daglig Mulk bortfalder. Det nuværende Mulktsystem, navnlig gjennemsøgt saaledes, som man har ment, det maa gennemføres, altsaa med Provestilsyn og Sogne-raadens minutiøse Opregning af de enkelte Dage og deres Traften omkring i Sognet for at optræde disse Trefskillinger, udsættende sig for at blive ivrettsatte af Provsten, hvis de gaa en og anden Dør forbi, og i hvert Fald tvungne til at give lange Forklaringer eller Undskyldninger i den Anledning, er saa uærbødig som muligt i et frit Land, og det nye System er derfor, jeg gjentager det, et Fremstridt imod det nu bestaaende. Men det hviler dog paa det samme Grundlag. Skulle de Mulkterede affone Bøden efter Lovforslaget, kunne de affone de 25 Kr. med tre Dages simpelt Fængsel. Jeg er ikke sikker paa, om det er 3 eller 6, men jeg tror, det er 3. Det er i visse Maader lempeligt. Sæt, at en Dagleier kommer paa Kant med denne Bestemmelse. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det er en Bestemmelse, som ikke saa af det Slags Folk, maaske ganske ustkyl-dig ville komme paa Kant med. Han kan jo have haant det Balg, — thi deri giver jeg det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Balgfreds (Lang) Ret, at slike Balg ville kunne forekomme — en-ten at henvende sig til Fattigvæsenet om Hjælp og derved aflæde sig sine borgerlige Rettigheder maaske for Livstid, eller at lade sit Barn blive hjemme fra Skolen for at passe hans syge Hu-stru eller de andre Børn i nogle Maaneder. Man vil maaske sige, at det er et overdrevent Exempel; men det er ikke altid sagt, at det er saa, thi Forholdene ville kunne vise sig i saamange Af-spælinger, at man ikke altid kan være sikker paa, at et saadant Exempel virkelig ogsaa er overdreuet. Man tænke sig en saadan Mand sat en Gang i Fængsel for de 25 Kr., og jeg vil da ikke for-tænke en karakterfast Mand i, om han sagde: jeg staar i fjendtligt Forhold til alt det bestaaende Skolevæsen. Han kan da sige: Godt, saa sid-der jeg 4, 8, 12 eller høist 24 Dage paa Sta-tens Bekostning, saa har jeg mit Barn hele Naret til mit Hjælp, og pefunitært staar jeg mig altsaa meget godt derved. Jeg siger nu, at Skolen kan naae sit Maal gennem et andet System. Jeg fastholder, at Staten har Ret til at sige til For-ældrene: det er Ederes sælles Pligt som Stats-borgere at skaffe Ederes Børn det og det Lavmaal af Kundskaber; og naar dette er fastsat som Bor-gerpligt, er det naturligt, at der fastsættes en Straf for mangelfuld Opfyldelse deraf. Men Spørgsmaalet er, under hvilke Former skal Undersøgelsen foregaa, og da holder jeg ikke paa de tre Maaneder, men snarere paa 3 Aar. Om den skal foregaa ved det 9de eller 10de Aar, er ikke, hvad det kommer an paa. Naar man for 5—6 Aar siden udkastede Grundtræet til

en Omordning af Skolelagen i en Betænkning, der ikke en Gang, kom til endelig første Behand-ling, og derefter henstillede til Ministeren at tage Sagen under Overveelse, da kan der være mange Punkter, hvori jeg med Fornøielse vil gjøre Ind-rømmelser fra mit Standpunkt, saafremt vi ellers kunne se, at der virkelig paatænkes en System-forandring, en Forbedring og ikke en Forværring. Jeg siger altsaa, det er ikke for mig Hovedsagen, om det er ved det 9de eller 10de Aar, at Bør-nene skulle vise, at de have et vist Lavmaal af Kundskaber. Det vil være meget naturligt, at det Barn, der da viser sig forsømt, sættes under nye Tilsyn i det første Aars Tid derefter og fremdeles og rammes af skarpede Bestemmelser. Men dette, saaledes et Par Gange i et Barns Skoletid, at sætte en Prøve, hvorefter strengere Straffebestem-melser kunde indtræde, mener jeg, vilde være det Samme som, naar man i det øvrige borgerlige Liv gaar ud fra, at alle Mennesker ere, om end ikke saa gode, som de burde være, saa dog gode. Man gaar da ud fra, at i dette Forhold ville Alle gjøre deres Pligt, men der kan gives Und-tagelsestilfælde, og for disses Skyld fastsættede vi da slike Bestemmelser. I det borgerlige Liv for-udsætte vi, at Folk ere rebelige, men at der som Undtagelser gives Tyve, og kun dem straffe vi, ikke de rebelige Folk. Efter det foreliggende Forslag vil Straffen derimod ogsaa kunne ramme de rebe-lige Folk og det noget haardt. Jeg ved ikke, om ikke de Herrer skulde være at formaa til at forsøge den af mig foreslaaede Ordning i nogle Aar, i en halv Menneskealder eller deslige, være at for-maa til at voue at have den Tillid til vort Lands Befolkning, som jeg nu udtaler her ved første Be-handling af dette Forslag. Jeg har ikke hørt Mi-nisteren sige, og han vil vel ikke en Gang sige det nu, om han vilde negte at indstille til Stad-fæstelse et Forslag, som ellers havde væsentlige Forbedringer, men indeholdt en Ordning som den ovennævnte. — Naar jeg gaar over til det andet Afsnit: „Om Skolernes Deling og Lærestof“, da er det en Selvfølge, at dette Afsnit vilde tage sig helt anderledes ud, dersom det første Afsnit blev forandret i Retning af Udtalelserne her. Ligesom man i det første Afsnit efter min Overbevisning er gaaet Forældrene meget for nær, saaledes gaar man her i det følgende Afsnit navnlig Kommunal-bestyrelsen altfor nær. Det er Grundlovens Ålvor, naar den siger, at Kommunerne have Ret til under Statens Tilsyn selv at ordne deres Anliggender, og det burde være saaledes. Men deri giver jeg det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Balg-freds (Lang) Ret, at man mærker meget lidt til denne Grundsetning i det foreliggende Lovforslag. „Under Statens Tilsyn“, hedder det i Grundloven; men hvad er det nu egentlig, som interesserev Staten i disse Forhold. Det er dette, om Ungdom-men i den og den Kommune har naaet til det Lavmaal af Kundskaber indenfor den befalede Alder,